

КОЈ НИ ГО ЧУВА И ОТКРИВА ДУХОВНОТО И ИСТОРИСКО БОГАТСТВО?

На Православниот богословски факултет во Скопје, кој е во рамките на Македонската православна црква, се одржа предавање на тема "Дејноста на Свети Климент Охридски како химнограф".

Гостинот од Бугарија, инаку наш добар пријател, професор д-р Георги Попов, кој на Православниот богословски факултет во Софија предава црковнословенски јазици и средновековие, посочи дека делата, тропарите, бо-

на почетокот од стихот означувал буква или порака. Ваквиот вид изразување им било познато на византиските црковни поети, кои правеле композиции, составени од множество елементи, тропари, стихови...

"Во божествените химни акростихното изразување го крие името на авторот, но често песните упатуваат на духовна или на Божја промисла. Подоцна овој начин се верифицираа во вид канони (правила), форма на визан-

тиската црковна поезија. Каноните се состојат од одделни песни, чиј максимален број е девет. Но, има и кратки канони составени од три или од четири песни, во многу ретки случаи се среќаваат примери од осум песни", истакнува гостинот од Бугарија.

Во времето на Кириловите ученици се појавува т.н. славјански акростих, кој се разликувал од византискиот по тоа што содржел исклучително важни елементи за Божјите химни, но имаат и историска литературна вредност.

Овој славјански акростих не можел да биде погрешен, бидејќи препишувачите на ракописите ги препишувале стиховите во хоризонтална варијанта, односно препишувањето се одвивало на механички начин, без да се посвети внимание на вертикалните букви, фрази или метрички мисли.

"Овие ракописи, настанале во XII, XIII или XIV век, но потекнуваат од IX и од X век. Тие се автентични. Но, што е најважно во акростихното пишување на песните? Во нив се содржат имињата на авторите на песните, тие во нив ставиле свој потпис. Во ракописите се среќаваат три имиња: Константин, Климент и Наум. Тоа се учениците на Светите браќа Кирил и Методиј, кои по бркањето од Моравија се вратиле во Македонија и пошироко", потен-

цира професорот Попов.

Од сите познати химнографски ракописи најмногу се среќава потписот на Св. Климент Охридски. Неговото име го има во две варијанти: Климент или Климит (грчката форма). Според професорот Попов, досега се откриени 20 химнографски дела на основачот на Охридската архиепископија, но и на Охридската школа, кои некои ја сметаат за прв Универзитет во светот.

"Прва химнографска творба во која се спомнува името на Св. Климент Охридски е востановено во стихот на делото посветено на Рождеството Христово. Станува збор за трипеснарка, која се употребувала при великиот пост, но и за претпразничните служби, пред големите Божји и Богородични празници, Успение, Богојавление итн. Овој ракопис датира од XIII, XIV или XV век, кој го содржи името на авторот - Климента (падежна форма)", посочува бугарскиот истражувач.

Овие текстови професорот Попов ги открил при истражувањето во Државниот историски музеј во Москва каде што се чува една од најдобрите ракописни книги. Тие се од XII, XIII или XIV век и зборуваат за многу рана литературна дејност.

Инаку, речиси сите ракописи се во Бугарија, Москва или во Виена.

АВТОРСКИ ПОТПИС НА Св. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ ВО БОГОСЛУЖНИТЕ ПЕСНИ И ХИМНИ

■ Пишува:
Кокан СТОЈЧЕВ

гоугодните песни, посветени на Рождеството Христово, Успение на Богородица итн. се многубројни, но долго време биле криени за истражувачите. Неговото богослужбено и пофално слово можело да се препознае преку познатите песни, кои биле пишувани во акростих, кој за добрите познавачи на поетиката и на прозата им откривал скриен вертикален текст, кој секогаш

" Во божествените химни акростихното изразување го скрива името на авторот, но често песните упатуваат на духовна или на Божја промисла. Подоцна овој начин се верифицираа во вид канони (правила), форма на византиската црковна поезија. Каноните се состојат од одделни песни, чиј максимален број е девет. Но, има и кратки канони составени од три или од четири песни, во многу ретки случаи се среќаваат примери од осум песни", истакнува професорот Георги Попов.

Од сите познати химнографски ракописи најмногу се среќава потписот на Св. Климент Охридски. Неговото име го има во две варијанти: Климент или Климит (грчката форма). Според професорот Попов, досега се откриени 20 химнографски дела на основачот на Охридската архиепископија, но и на Охридската школа, кои некои ја сметаат за прв Универзитет во светот.